

“S’han esgotat les entrades?”

El guitarrista dels Rolling Stones parla sobre la seva vida com a avi, l’actual gira mundial i el llibre per a infants que acaba d’escriure.

Nova York, la una del migdia. Keith Richards, de 70 anys, és al despatx de la seva mànager, Jane Rose, un dona que fa trenta-sis anys el va obligar a l’abstinença total de drogues i que encara treballa per a ell. Els darrers dos anys els Rolling Stones han passat per l’Amèrica del Nord, Europa i Àsia; la gira mundial que tenen en marxa s’acabarà aquesta tardor a Austràlia i Nova Zelanda. Fa cinquanta-dos anys que el grup està en actiu; un vespre de concert venen de mitjana prop de cinc milions d’euros en entrades. El redactor de *Der Spiegel* Thomas Hüetlin coneix Richards des de fa vint anys i ha entrevistat sis vegades el guitarrista dels *Rolling*, considerat una persona difícil; aquest cop parlen per telèfon. La veu de Richards sona càlida i relaxada. Vol parlar sobre el seu llibre per a infants, que tracta sobre el seu avi, l’aventura de la família i, òbviament, sobre música (*Gus & Me*). El mateix Richards va ser un pare atípic als anys setanta. En la seva autobiografia descriu com va fer la gira europea del 76 amb el seu fill Marlon, que aleshores tenia sis anys: “En Marlon hi estava molt ficat. ‘Encara falten quinze quilòmetres per la frontera, papa’. Aquest va ser el senyal per parar-se un moment, *xutarse*, i desfer-se d’allò o desar-ho en algun lloc”. Ser fill de Keith Richards no deu ser cosa fàcil. Ell ho veu d’una altra manera; segons diu, va acostumar els seus fills des de ben petits a la vida nòmada dels *Stones*.

—**Senyor Richards, el món el coneix com una estrella del rock que no fa fàstics ni a les drogues ni a la vida desenfrenada. Ara ha escrit un llibre per a infants que destaca el va-**

lor de la família i, sobretot, dels avis. Quants descendents té, de moment?

—Quatre fills i cinc néts.

—**Des de quan un home com vostè dóna valor a la família i els fills?**

—Des del començament dels anys setanta, quan van néixer els meus fills Angela i Marlon. Ja des de nadons ens els vam endur a les gires. Van créixer fent camí. És una vida estranya, però no per força perjudicial per als nens. Ells veuen molts llocs diferents, coneixen gent nova, aprenen idiomes. El més habitual era que estiguessin de viatge.

—**El vostre estil de vida no era una mica massa, diguem-ne, exigent per a les criatures?**

—Normalment, em preocupava de no involucrar els nens en tot el que representa el món de l’espectacle. En això cal ser una mica estricte. Alhora també cal preocupar-se que els nens desenvolupin un sentit de les normes en la vida d’anar amunt i avall. “Has de fer la maleta, que demà tornem a marxar.” La majoria dels seus “oncles substituïts” eren homes de la banda i de l’equip, que s’ocupaven d’ells amb gran dedicació quan jo era a l’escenari, per exemple.

—**Vostè és considerat un home que trenca les normes, que no en segueix. Com es presenta Keith Richards com a responsable de l’educació d’un infant? Per exemple, davant les vostres filles Theodora i Alexandra, del vostre actual matrimoni amb la model Patti Hansen?**

—A casa la Patti ha decretat les normes i les ha imposades. Sobretot amb les dues nenes. La majoria de vegades a mi només em quedava dir: tens raó, mare, que es faci la teva voluntat.

—**Ha donat consells sobre drogues a les seves filles? Els permet de fumar marihuana?**

—No, però podria ser que algun cop entressin en una habitació i inspiressin una mica de fum.

—**Per tant, els ho permetia?**

—No, de cap manera. Amb la Patti això va quedar claríssim. Després que les meves filles es van emancipar, aleshores van poder seguir el camí que volguessin.

—**De quines coses s’ocupa a casa dels Richards?**

—Vaig a fer la compra o porto les escombraries al contenidor.

—**Qui viu actualment a la vostra casa de Connecticut amb vostès?**

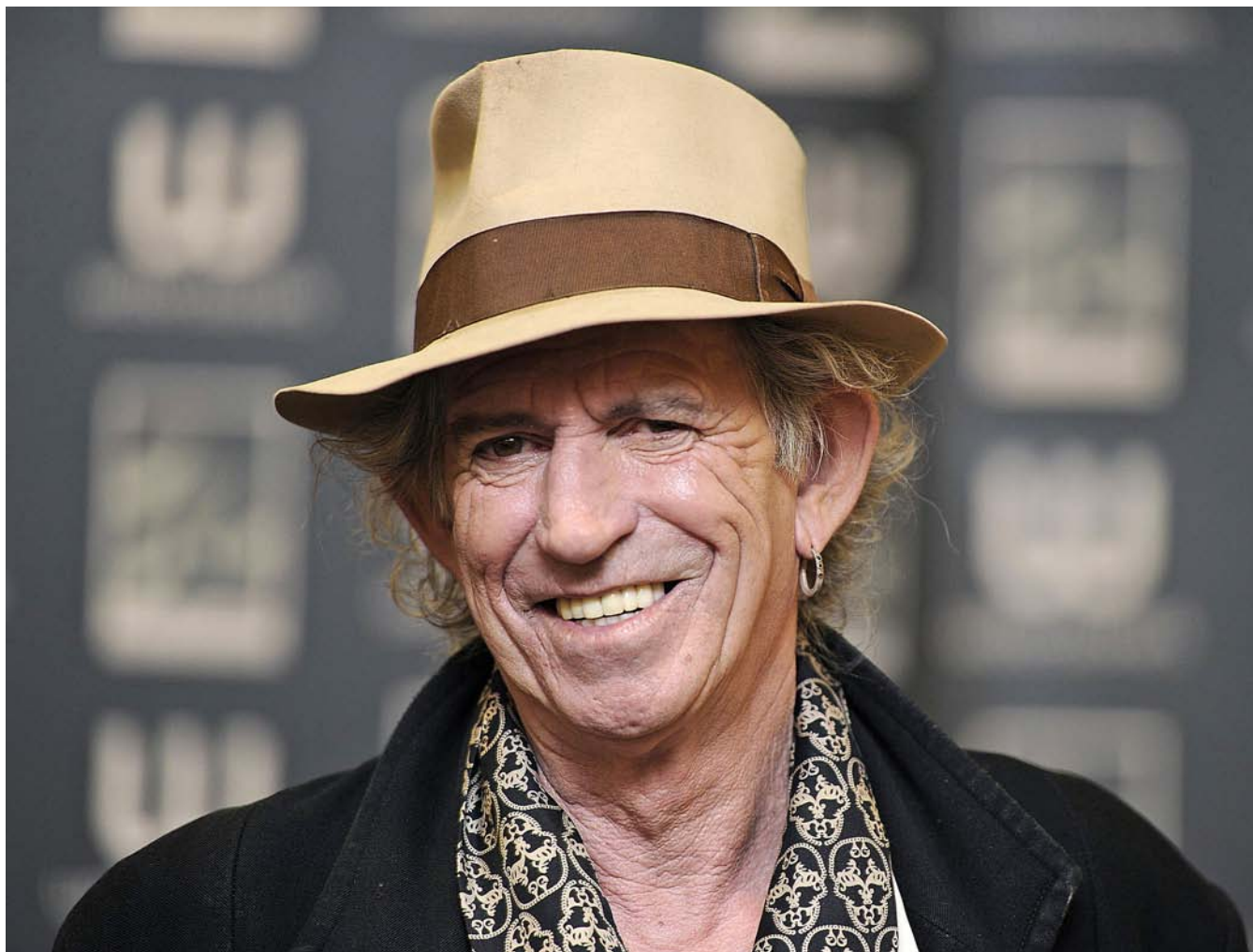
—L’últim cop que ho vaig comptar érem la meva dona i jo, més la Theodora, i els meus néts Orson i Ella. Tots plegats volten per allà, és una cosa fantàstica.

—**Sembla que gaudeix d’aquesta vida d’avi. Quan es va adonar que aquesta manera de viure li podria agradar?**

—Devia tenir quatre anys quan la meva mare em va portar a veure el meu avi Theodore Augustus Dupree, Gus. Estàvem asseguts al menjador, Gus va dir a la meva mare: “Vés a buscar les sabates del papa”. Ostres, vaig pensar jo, algú que dóna ordres a la meva mare, tot i que sempre em feia la impressió que ningú podia donar ordres a la meva mare. I encara va ser més sorprenent que la meva mare es va aixecar, va anar a buscar les sabates i les hi va posar. Que fresc, vaig pensar: això de ser avi sembla més important que no em pensava.

—**Ara vostè ha escrit un llibre sobre el seu avi Gus. Com se li va acudir?**

—Quan la gent de la meva editorial m’ho van preguntar fa uns quants anys, els vaig dir: “Esteu ben bojós”, però després del naixement del meu cinquè nét vaig reflexionar a fons sobre el fet de ser avi i em vaig adonar de la importància de Gus en la meva vida. A través seu vaig conèixer la guitarra, tot i que la posava sobre el piano perquè jo no hi arribés. Jo només podia mirar, no tocar. Un dia me la va deixar dient-me: “Te la

“Des de fora sembla que Keith [Richards] i Mick [Jagger] es barallin continuament. Però el noranta per cent del temps no ens barallem pas.”

mires contínuament, per què no intentes tocar alguna cosa?”. Gus va ser l’inici. A més a més, vaig trobar adient millorar la reputació dels avis i la seva possible utilitat. Vull dir que per a molta gent la família és el papa i la mama, que expliquen als seus nens tot el que no poden fer. Els avis no tenen aquest problema. Poden ocupar-se de les coses boniques de la vida i fer ximpleries.

—**La seva filla Theodora, que també treballa de model, ha il·lustrat el llibre. De què li ve, això?**

—No ha estudiat pintura ni ha fet classes de dibuix. Té bona mà, però no és Picasso. Jo em pensava que si fèiem un llibre així era millor que fos una cosa de família.

—**Com era el seu avi?**

—Gus tenia set filles, a banda de la seva esposa, això vol dir vuit dones a casa. Jo crec que va estar força content amb mi, perquè tenia finalment un parent masculí a casa. Gus era un

músic magnífic i tenia un cor enorme. Juntament amb el seu gos, *Mr. Thompson*, vam passejar per tot Londres, a vegades durant dies sencers.

—**Vostè va néixer el 1943, suposadament durant un atac aeri alemany. Com era el Londres de la seva infantesa, que travessava de punta a punta amb el vostre avi? Reconeixia els mals de la guerra quan no era només que un infant?**

—Si no ho recordo malament, en aquell temps Londres, a principi dels cinquanta, semblava si fa no fa com el Berlín d’avui.

—**En el llibre per a infants, descriu una escena en què Gus, passejant per Primrose Hill, s’adona que ell i el gos ja no arribaran a casa aquell dia i dormen sota un arbre. En canvi, no hi apareix cap visita a un pub londinenc.**

—No vaig veure mai que Gus begués. I el fum tampoc no el suportava.

Havia ferit un soldat a la Primera Guerra Mundial durant un atac amb gas.

—**Al gendre de Gus, el seu pare biològic, Bert, li agradava explicar que Gus no havia estat destacat al front, sinó que, per la seva formació de pastisser, s’havia quedat a fer pa. “Si va patir algun gas”, diu Bert en la seva autobiografia, “devia ser, a tot estirar, el del forn”.**

—Gus era un pastisser fantàstic, i li agradava fer-se l’amo, també a casa. Però quan s’havia de decidir alguna cosa important, aleshores era l’àvia qui tenia la paella pel mànec.

—**En la seva autobiografia, vostè escriu que Emma, l’àvia, “estava un esglaó per sobre de Gus, era molt femenina i parlava francès. No en tinc ni idea, de com la va convèncer”. Tots dos feien música, Emma seia al piano, fins que un dia es va negar a tocar amb ell. Què havia passat?**

—A Gus li agradaven les dones. En algun moment de la guerra, Emma el va enxampar fent-s'ho amb una auxiliar de la defensa aèria. Com a càstig, va dir ella, no volia tocar mai més amb ell.

—**Damunt d'aquell piano és on el seu avi col·locava la guitarra que era objecte del seu desfici. Com es deia la primera peça que Gus li va ensenyar?**

—Es deia “Malagueña”. Gus va dir: “Si saps tocar la Malagueña, saps tocar qualsevol cosa”. O sigui que vaig practicar com un boig per aprendre'm la peça.

—**Ha actuat amb Gus? Al capdavant, es diu que guanyava força amb els seus grups i que de vegades portava pastissos de casaments jueus o de les festes de maçons en què tocava amagats a la funda del violí.**

—Per a això, probablement jo era massa petit, però Gus era un músic de pura sang. Als cinquanta tocava música *country* amb un conjunt d'homes a les bases de les forces aèries dels Estats Units per tot Anglaterra. Entremig encara li quedava temps per fer alguna actuació. Per exemple, un parell de filles seves i els seus xicots es van reunir una vegada al menjador. Les filles s'estaven d'esquena a la finestra; els nois miraven cap a fora. Gus va pujar al primer pis, va lligar un condó usat a un cordill de pescar i el va fer baixar fins a davant de la finestra. Gus era aquesta mena de paio. Jo sóc la seva continuació.

—**La guitarra de Gus no se la va poder quedar, però Doris, la seva mare, li'n comprà una de la marca Rosetti.**

—Va costar deu lliures, però només ens la podíem permetre pagant-la a terminis. Amb la Rosetti vaig aprendre les nocions bàsiques, abans de tenir la primera guitarra elèctrica. Però començar amb una acústica és el millor que pot fer un guitarrista.

—**En aquella època vostè vivia al barri pobre de Dartford, una petita ciutat del sud-est de Londres. Mick Jagger va créixer allà, en un carrer millor. Ell va anar a l'institut, vostè més tard en una escola d'art, abans que es trobessin a l'estació de Dartford i es possessin a enraonar sobre un disc de Chuck Berry. Comparat**

Dalt, Keith Richards en una foto de la seua joventut. A la dreta, en una actuació de The Rolling Stones, i a sota, en solitari, més recentment. “Hi ha prou gent que està disposada a pagar aquests preus [per les entrades], nosaltres valem la pena, fem un xou de primer nivell”, afirma el guitarrista estrella de la banda britànica.

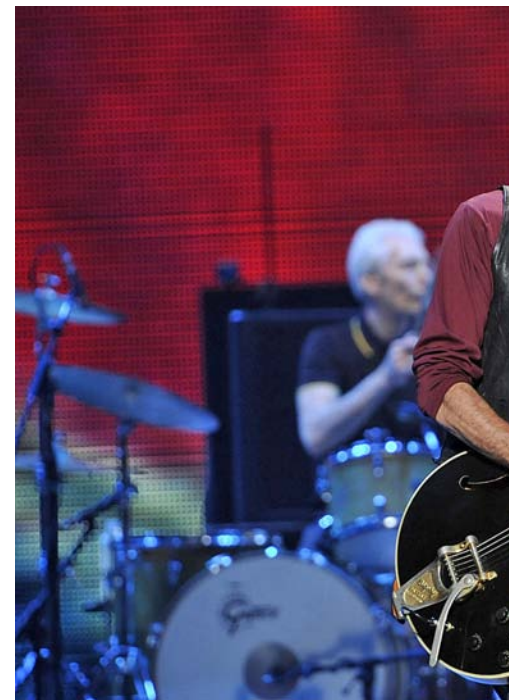
amb Mick, escriu en l'autobiografia, vostè era “el ruc del poble”. Una opinió interessant, perquè les darreres dècades ha deixat caure alguns comentaris despectius envers el cantant dels Rolling Stones.

—En aquell moment, Mick estava molt més endavant que jo, sobretot pel que fa a l'organització. Ell ja havia demanat per correu discos a Chess Records, de Chicago. Jo no tenia ni idea de què anava tot allò. Passejàvem fins a casa seva i escoltàvem els últims discos de *blues*: Muddy Waters, Billy Boy Arnolds, Jimmy Reed, i intentàvem descobrir qui tocava què i com. D'aquesta manera, Mick i jo ens vam trobar.

—**Fa només un parell d'anys, vostè va dir que principalment parlava amb el bateria, Charlie Watts, quan tenia un missatge per a Mick. Ha millorat la comunicació des de l'aniversari dels cinquanta anys del grup l'any 2012?**

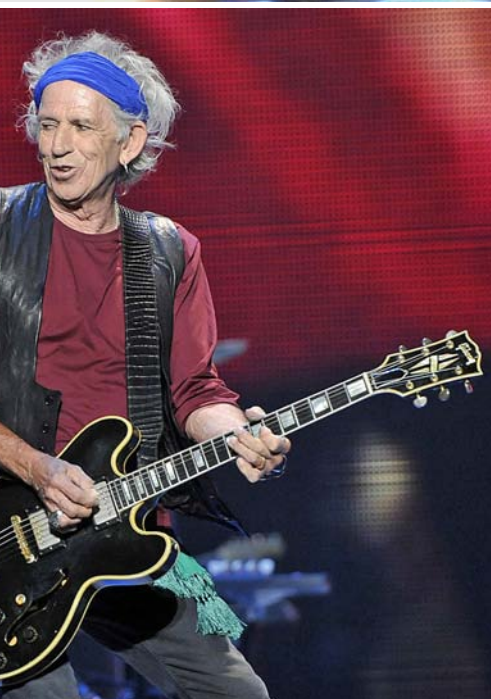
—Des de fora sembla que Keith i Mick es barallin contínuament. Però el noranta per cent del temps no ens barallem pas. La gent només sent el deu per cent restant en què discutim. Però aquestes discussions sempre són per coses concretes: potser una cançó o el cartell d'una gira. Som com germans. Quins germans hi ha que no s'enfadin mai?

—**En la gira mundial actual “14 on Fire” Jagger toca alguns moments l'harmònica, i quan ho fa, sembla**

que el carregui amb un nou entusiasme. Com és que li agrada tant que Jagger agafi l'harmònica?

—Probablement, Mick és un dels millors intèrprets d'harmònica de tots els temps. El posaria en una lliga amb Walter Jacobs i Junior Wells. El seu

estil es diferencia moltíssim de la manera com canta. Sempre li dic: “Mick, hauries de cantar més de la manera com toques l’armònica”.

—**Altre cop una petita indirecta.**

—És una qüestió de fraseig. Senzillament, es deixa anar més, és més

lliure i més fantasiós amb l’armònica que amb la veu. Quan canta és una cosa recta. Amb l’armònica es deixa inspirar més pel *groove*. Sempre l’he de fer enfadar una mica.

—**Amb Jagger han escrit més de dues-centes cançons, però en els últims vint anys no n’hi ha hagut gaires. No seria el moment d’inventar alguna nova melodia?**

—No és pas posar-s’hi i escriure una cançó. Les cançons vénen de la vida. Sents com algú diu alguna cosa pel carrer, potser alguna frase absolutament estranya, però t’adones que, guaita, aquí s’amaga una cançó.

—**Sona bé, però al final s’hauran d’asseure quan vulguin tenir unes quantes cançons amb en Jagger.**

—Tenim pensat fer-ho. Però durant una gira mundial, com tenim ara, és un xic difícil. Darrerament a Europa hem recollit un parell d’idees. No sé quan tindrem temps d’entrar a l’estudi, però hi treballarem.

—**Excepte el guitarrista Ronnie Wood tots tenen com a mínim setanta anys. No és cansat fer una gira mundial a aquesta edat i tocar dues hores en cada concert?**

—Els companys encara tenen prou benzina al dipòsit. I si és pertinent tocar rock’n’roll a aquesta edat, no en tinc idea. El nostre signe d’identitat és que som imprevisibles. Mick Taylor, el nostre guitarrista dels setanta, ara torna a aparèixer en alguns temes, això ens dóna més marge de maniobra a Ronnie Wood i a mi.

—**Els concerts dels Stones, amb preus de fins a dos-cents cinquanta euros per entrada, són força elevats. Deuen ser molt rics. És necessària, aquesta cobdícia?**

—No és decisió meva. Quan planejem una gira, els promotors aporten les seves idees, i jo llavors pregunto: s’han esgotat les entrades? Si és així vol dir que hi ha prou gent que està disposada a pagar aquests preus. Nosaltres valem la pena. Fem un xou de primer nivell.

—**Jagger és propietari d’un terreny en una illa privada al Carib, iots, un castell a la riba del Loira; a més, ha de pagar la manutenció d’ex-dones i d’una bona colla de fills. Què fa vostè amb els diners, a banda de gastar-se’ls en guitarres?**

—Jo tinc una casa a Jamaica, una a Connecticut, una a Londres, un pis a París i un apartament a Nova York. La casa de Parrot Cay m’encanta, l’aigua és tan baixa que només s’hi pot negar una idiota. Perfecte per als nets. Quan un no té res per fer no és incòmode poder dir: fa molt de fred, anem al Carib. Aquesta és la meua idea del luxe.

—**Des de fa dècades, molta gent es riu de les cançons dels Rolling Stones perquè la banda té les penques de pujar a l’escenari sent una colla d’avis. Precisament, l’any passat va ser escollit per la revista nord-americana Vanity Fair, estalinistes de l’estil, entre les persones més ben vestides del món, juntament amb l’actriu Charlize Theron, el cantant Justin Timberlake i la duquessa de Cambridge. Té la sensació que viu una mena de satisfacció tardana?**

—Ni de bon tros. Em devien enxampar probablement amb roba de la meua dona.

—**Senyor Richards, moltes gràcies per l’entrevista.**

Thomas Hüetlin

© Der Spiegel

Traducció d’Arnau Figueras